

Вивчаємо комп'ютер разом з «АгроСофт»

*Ви придбали одну з програм
виробництва МПП «АгроСофт»?
Але не впевнені у власних
знаннях комп'ютерної грамоти?
Тоді ми спробуємо Вам допомогти!*

Головне для недосвідченого користувача — зрозуміти, що комп'ютер і його програми це:

- 1) **НЕ ДРУЗІ** і не будуть робити за когось усю роботу, як би їх не просили
- 2) **НЕ СЛУГИ** і не будуть робити те, що їм накажуть, не сказавши як це робити
- 3) **ІНСТРУМЕНТИ**, які здатні значно полегшити роботу користувача, що повинен уміти **САМОСТІЙНО** виконати поставлену задачу (без допомоги комп'ютера)

1. Як запустити отриманий компакт-диск?

1. Вставте диск в ПК
2. Якщо диск запусився автоматично, слідкуйте за підказками і чітко їх виконуйте
3. Якщо диск не запусився автоматично, відкрийте його зміст будь-яким відомим Вам способом (наприклад через ярлик «Мій комп'ютер» на робочому столі) та запустіть на виконання файл **autorun.exe**
4. Запуск можна вважати вдалим, якщо на екрані буде показано заставку з описом інсталяційної системи та кнопками навігації у ній

2. Як підготувати систему до роботи з програмами?

Усі програми з наданого компакт-диску потребують певного середовища виконання. Простіше кажучи, для їх роботи, на ПК потрібно скопіювати та відповідним чином налаштувати кілька обов'язкових файлів. Такі файли називаються **системними бібліотеками**, а повний набір бібліотек називають **бібліотеками RunTime**.

Отже, першою дією, після запуску компакт-диску, має бути встановлення системних бібліотек RunTime.

3. Як встановити що-небудь?

Встановлення будь-якого компоненту є дуже простою задачею.

Для цього потрібно натиснути кнопку з відповідною назвою для переходу у розділ встановлення цього компоненту і ще одну кнопку для запуску процесу встановлення. Після цього залишається лише уважно читати повідомлення та натискати кнопки Далі.

На що звернути увагу: шлях встановлення, який пропонує кожна програма, є оптимальним з об'єктивних причин і змінювати його рекомендується лише з повним розумінням такої необхідності

4. Як запустити встановлену програму?

Якщо на останньому етапі встановлення не знімати відмітку про запуск програми, то вона відразу ж після встановлення запуститься самостійно.

Надалі потрібно користуватися відповідними ярликами з назвами програм, які після встановлення з'являться на Робочому столі (аналогічні ярлики можна буде знайти також у меню кнопки «Пуск»-«Всі програми»). Для запуску програми потрібно лише двічі швидко клацнути лівою кнопкою миші по такому ярлику. Якщо не вдається з першого разу виконати такий прийом, можна скористатись іншим: клацнути по ярлику правою кнопкою миші і вибрати з отриманого меню пункт «Відкрити».

5. Як зареєструвати програму?

Кожна ліцензійна програма має власні механізми захисту. Для усіх програм виробництва АгроСофт таким є реєстрація за кодом ЄДРПОУ підприємства, де встановлено програму та власним номером відповідного комп'ютера. Отже, якщо при запуску пропонується реєстрація, то цю дію потрібно виконати, щоб зняти обмеження строку дії незареєстрованої бази даних та деяких функцій самої програми.

Перш за все потрібно ввести **код ЄДРПОУ** та натиснути кнопку **Отримати код комп'ютера**. Далі на вибір дається три варіанти реєстрації:

- **через Інтернет** — найшвидший спосіб, коли потрібно лише трішки зачекати і слідкувати за автоматичним процесом реєстрації (потрібне пряме підключення комп'ютера до Інтернет)
- **електронною поштою** — зручний спосіб і можна надсилати листа звідки завгодно, але може бути тривалим у часі (від кількох хвилин до кількох годин)
- **телефоном** — старий, але надійний спосіб прямого телефонного дзвінку до офісу компанії (номери вказані на формі реєстрації)

Якщо використовувати два останні способи реєстрації, то отриманий код потрібно уважно ввести у нижній ряд пустих полів, після чого натиснути **Enter**.

Коли усе виконано вірно, реєстраційна форма закриється і програму потрібно знову запустити, але тепер відразу буде запропоновано вибрати користувача та вказати пароль для входу.

6. Як увійти до програми?

Щойно встановлена програма вже містить набір стандартних користувачів (при цьому, як правило, є користувач **Admin**). Тому вводити щось у поле користувача не потрібно, достатньо натиснути стрілку-трикутник з правого боку та вибрати із запропонованих записів, що й підставиться у поле користувача. Щодо паролю, то по замовчуванню він відсутній для усіх користувачів, тому відразу можна натискати кнопку **OK** або **Вхід** (залежно від програми та її версії).

Якщо все зроблено правильно, має відкритися головне вікно встановленої програми.

7. Як вийти з програми?

Кожна програма має пункт головного меню (верхній рядок команд головного вікна) **Вихід**. Отже, для закриття програми потрібно його й натискати. Стандартна кнопка закриття вікна ("хрестик") теж працює, але такий варіант виходу некоректний.

Перед виходом потрібно впевнитися, що усі додаткові форми та вікна закрито.

8. Як працювати з програмою?

Питання є наскільки простим, настільки й складним. Адже кожна програма має власне призначення і відповідні йому принципи роботи. Але усі програми виробництва АгроСофт мають основні спільні риси.

- 1) Головним елементом керування є **Головне меню** — верхній рядок команд головного вікна. Більшість пунктів у кожній програмі різні, хоча деякі є у кожній (наприклад, **Вихід**, **Довідники** та **Адміністратор**).
- 2) Кожна головна команда має додатковий набір елементів, які відповідають за відповідну функцію програми.
- 3) Майже кожна робоча форма має стандартний набір кнопок з однаковим значенням:

	- створити новий запис (F2 – з клавіатури)		- редагувати виділений запис (F4 – з клавіатури)		- видалити виділений запис (F3 – з клавіатури)
	- друк		- зберегти запис без виходу з форми редагування		- вийти із збереженням

- 4) Подвійний клік лівої кнопки миші на назві стовпця таблиці у робочій формі — сортування усіх записів даної таблиці за відповідним значенням у вибраному стовпці.
- 5) Кнопка **F7** (з верхнього ряду функціональних клавіш клавіатури) – фільтрування/пошук записів таблиці за відповідним значенням у вибраному стовпці згідно введеного правила (деякому набору символів, що співпадають із відповідними значеннями активного стовпця таблиці).

9. Як створювати та передавати архів бази даних програми?

У кожній програмі є підпункт головного меню з назвою Створення архіву бази даних. З допомогою нього можна зняти архівну копію бази даних на даний час будь-коли. При цьому можна вказувати як власний шлях збереження цього архіву, так і бажане ім'я.

Ця функція слугує одночасно двом цілям: резервне збереження для можливості відновлення стану даних на момент створення архіву (за бажанням, в разі втрати/пошкодження основної бази даних або просто для історії), а також можливість передавати архів до сервісної служби для перевірки, виявлення/виправлення помилок, відновлення бази даних, ще одного резервного місця зберігання тощо.

Якщо архів створюється лише в особистих цілях, то достатньо пам'ятати місце його розташування та забезпечити його збереження.

Якщо ж архів формується для самостійної передачі до сервісної служби, то його потрібно або скопіювати на зовнішній носій даних (дискета, компакт-диск, флеш-пам'ять) та, відповідно, надати цей носій у сервісний центр, або надіслати через прикріплення до електронного листа. При цьому головне чітко формулювати сервісній службі бажаний результат: особисто або у телефонній розмові описати поставлену задачу для виконання потрібних дій з отриманим архівом чи додати опис у електронний лист разом з цим архівом.

На що звернути увагу: архів бази даних можна робити не лише вбудованою функцією програм. Інколи вхід до програми може бути неможливим через аварійне пошкодження критично важливих даних для запуску. В такому разі можна зробити архів усього каталогу (папки) з робочою базою даних будь-яким зовнішнім архіватором, що встановлений на комп'ютері.

10. Як розуміти базу даних програми?

У різних ситуаціях можуть знадобитися знання основи роботи програми з базами даних. І ці знання краще засвоїти до створення ситуацій, коли вони знадобляться.

Якщо коротко, то база даних кожної програми — це реальна папка з файлами на робочому комп'ютері користувача (або на іншому комп'ютері у локальній мережі). Щоб знати яка саме це папка і де вона розміщена, достатньо заглянути на налаштування баз даних через кнопку **Змінити базу даних** у формі входу до програми. У вікні налаштування баз відразу видно робочу папку програми (звідки запускається виконуємий файл *.exe) та шлях до усіх баз даних. При цьому робоча база даних відмічена як поточна спеціальним знаком зеленого кольору, а поряд розміщено кнопки керування. З вищесказаного зрозуміло, що таким чином легко контролювати не лише одну базу даних, а будь-яку їх кількість.

Якщо база одна, то, знаючи її фізичне розташування, можна без проблем вирішувати аварійні ситуації. По-перше, таким чином відразу зрозуміло, які конкретні файли потрібно передавати до сервісного центру у випадку пошкодження бази даних і неможливості запуску програми. По-друге, при потребі повернення даних на певний минулий стан (та наявності відповідного архіву бази даних), можна самостійно видалити усі файли з робочого каталогу бази даних та розпакувати на їх місце раніше збережені.

Якщо є потреба ведення кількох баз даних одночасно, принципи роботи ті ж самі. Різниця лише в тому, що у формі налаштування баз потрібно створити кілька записів із відповідними шляхами до даних (попередньо створених папок з потрібними наборами даних). В такому разі, можна мати кілька наборів різних даних і працювати з ними одночасно, перемикаючи при потребі поточний шлях до бази даних.

На що звернути увагу:

- 1) без проблем можна працювати лише із зареєстрованою базою даних. Якщо вказати шлях до даних із іншим кодом ЄДРПОУ (або створити нову чисту базу), то програма відразу заблокується і буде пропонувати зареєструватися.
- 2) усі налаштування баз зберігаються у файлі `ws_sys.dbf`. Якщо шлях до поточної бази даних пошкоджено, то варто цей файл видалити, щоб програма автоматично створила новий з єдиним шляхом, що вказує на папку `Data` у робочому каталозі програми.

11. Як відновити роботу програми на новій операційній системі або перенести її на інший/новий комп'ютер?

Для цього потрібно мати інстальатори RunTime і відповідної програми та збережений архів актуальної бази даних. Якщо відбувається відновлення програми і при цьому попередня структура даних збережена, то достатньо встановити системні бібліотеки і, для зручності, створити ярлик на виконуємий *.exe файл на Робочому столі. Якщо потрібно перенести програму, то на новому місці потрібно встановити системні бібліотеки, відповідну програму і замінити встановлену демонстраційну базу даних файлами із збереженого архіву.

12. Як боротися з дрібними неприємностями у роботі програм?

Загальну структуру усіх програм на основі баз даних (а саме такими є усі продукти для бухгалтерського обліку) можна представити як набір багатьох величезних таблиць із складними взаємозв'язками. Робота комп'ютера полягає у дуже швидкому орієнтуванні у цьому масиві даних (додавання/видалення записів, вибірка по запиті, фільтрація, формування друкованих документів тощо). Для пришвидшення цих операцій більшість програм використовують дублюючий основну базу набір даних. Ці дані, а простіше кажучи — файли, є своєрідними каталогами з описом-переліком записів відповідної таблиці. Як правило, такі файли називають індексними, або просто — **індекси**.

Усі програми виробництва АгроСофт також використовують технологію індексування і, відповідно, їх бази даних містять файли-індекси. Відрізнити їх неозброєним оком від основних файлів можна за розширенням ***.cdx**.

Єдина слабкість технології індексації полягає у легкості пошкодження файлів-індексів. У зв'язку з цим, інколи, після апаратного збою комп'ютера чи операційної системи (можливо, навіть непомітних користувачу) ці файли пошкоджуються в першу чергу. Пошкодження може бути дрібним і не нести шкоди, але може й призводити до дивної поведінки програми. Так, можливі невідповідності у відображенні інформації як на екрані так і у друкованих формах, некоректна робота деяких функцій, неадекватна реакція на звичні команди, блокування певного запису тощо, хоча решта дій відбувається як потрібно. Такі симптоми є типовими саме при зламаних індексах.

Виявлення таких проблем ще не означає критичну помилку. Тому користувач може самостійно з цим боротися.

Принцип боротьби очевидний і дуже легкий. Щойно виникає підозра на пошкодження індексів, потрібно їх відбудувати заново. Деякі програми містять вбудовану функцію **переіндексації** і потрібно лише задіяти відповідний пункт меню (як правило, знаходиться у розділі Адміністратор).

Але, бувають ситуації, коли індекси пошкоджено настільки серйозно, що неможливий запуск самої програми загалом. Тоді перебудову індексів можна зробити вручну. Для цього потрібно елементарно видалити із папки робочої бази даних усі файли вигляду ***.cdx**. Для такого завдання, у стандартній поставці, на комп'ютер разом із програмою встановлюється допоміжний пакетний файл **cdx.bat**, який налаштовано на пошук та видалення відповідних індексів. Ярлик на цей файл автоматично створюється у меню Пуск-Всі програми-(назва програми). Якщо, випадково, ні ярлика ні самого пакетного файлу знайти не вдається, усі дії можна виконати цілком вручну. Хоча дана операція і називається "видалення індексів", нічого страшного у ній немає. Коли нічого зайвого, крім файлів ***.cdx**, не зачепити, то програма спокійно запуститься, повідомить про відсутність індексів і за кілька секунд самостійно побудує нові.

Після операції переіндексації відразу потрібно перевірити проблемні ситуації. Якщо вони зникли, то неприємності подолано. Якщо — ні, то причина в іншому (порушення самої бази даних, внутрішня помилка поточної версії програми тощо) і це вже привід до звернення у сервісний центр обслуговування.

13. Як оновити версію програми?

Робота над виправленням помилок та вдосконаленням програм ведеться постійно. В зв'язку з цим, періодично відбувається випуск оновлених версій програм. Звичайно, за умови абонентського обслуговування, персонал сервісного центру може встановлювати оновлені версії під час особистого візиту. Але, не завжди частота візитів співпадає з виходом нових версій, не завжди є угоди на абонентське обслуговування і не завжди є фізична можливість одночасного особистого візиту для встановлення оновленої версії. Тому користувачі мають легко орієнтуватися у цьому питанні самостійно.

На даний час усі програми виробництва АгроСофт оснащені вбудованою функцією перевірки та автоматичного оновлення своєї версії. Викликавши відповідне меню, досить натиснути одну кнопку та зачекати, слідкуючи за процесом. Але діє ця функція лише за умови прямого підключення до мережі Інтернет. Якщо такої умови немає, то оновлення виконується вручну. Для цього потрібно завантажити з офіційного сайту **www.agrosoft.com.ua** з відповідного розділу потрібний архів оновлення. Цей архів містить єдиний виконуємий файл виду ***.exe**. Це і є нова версія програми. Щоб її встановити, потрібно даний файл скопіювати до робочого каталогу програми (метод його визначення описано вище). При запиті на перезапис існуючого файлу з такою ж назвою, потрібно відповісти ствердно.

Перевірити версію працюючої програми можна, глянувши на нижній правий кут головного вікна, де розміщено номер поточної версії. Якщо після оновлення номер збільшився, операцію виконано успішно.